

IZJAVA O DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Globalizacija svetske privrede, liberalizacija svetske trgovine i ekonomske integracije na međunarodnom tržištu, omogućavaju brojnim kompanijama pristup i poslovanje na prethodno nedostupnim tržištima. U tako globalizovanoj ekonomiji korporativni sektor kontinuirano stiče sve veću moć i utiče ne samo na komercijalnu, već i na širu društvenu sferu. Rezultat toga je povećani pritisak i rastuće interesovanje javnosti za temu korporativne odgovornosti i transparentnosti poslovanja, što je vremenom oblikovano u koncept korporativne društvene odgovornosti, koji prevazilazi uzak cilj povećanja prodaje i kratkoročne maksimizacije profita i ističe obavezu kompanije da svoje poslovanje uskladi sa potrebama društvene i životne sredine.

Pristup korporativnoj društvenoj odgovornosti (Corporate Social Responsibility) se vremenom menjao i prilagođavao aktuelnom društvenom trenutku, da bi danas pitanje poslovanja na društveno odgovoran način postalo ključna tema koja zaokuplja pažnju menadžmenta marketinški orjentisanih preduzeća. Rezultat toga je moguće prepoznati u činjenici da se u procesu odlučivanja ne vodi računa isključivo o očekivanim ekonomskim efektima poslovnih odluka, nego i o njihovom uticaju na širu društvenu ulogu preduzeća. Biti prepoznatljiv i konkurentan u današnjem okruženju znači razvijati i negovati različite načine ophođenja prema važnim akterima svog društvenog okruženja, tako da se kod njih izazove osećaj prijatnosti, oduševljenja i privrženosti. U nastojanju da doprinese zajednici u kojoj posluje, za kompaniju je nužno da se uključi u rešavanje određenih društvenih problema i u skladu sa svojim mogućnostima, ponudi odgovarajući doprinos kroz aktivnosti:

- ulaganja u zaštitu životne sredine,
- edukaciju različitih grupa građana,
- ljudska prava,
- izgradnju društveno potrebnih objekata,
- stipendiranje pojedinaca i grupa, poboljšanje uslova za očuvanje zdravlja i sl.

Međutim, nije dovoljno da kompanije samo razviju i implementiraju društveno odgovorne inicijative i aktivnosti, nego da rezultate istih šire promovišu, jer realizacija društveno prihvatljivih i željenih misija, zahteva veću transparentnost. Neizostavni deo slobodnog tržišta je dostupnost i informacija o ovim akcijama, koje mogu značajno da utiču na odluke i ponašanje kupaca i drugih stejkholdera. Kompanija ima potrebu ne samo da identifikuje ono što je razlikuje od drugih, već i da te definisane distinkcije efikasno komunicira interesnim grupama: kupci, zaposleni, investitori, lokalna zajednica.

Jedan od načina da se kompanija razlikuje od drugih, te ojača identitet svog brenda i konkurentnost uopšte, jeste i iniciranje održivih, progresivnih i društveno odgovornih poslovnih aktivnosti. Odgovorno ponašanje kompanija, ali i drugih organizacija i institucija se može

procenjivati sa stanovišta uzdržavanja od preduzimanja neke akcije kao što su korupcija, prevare, bahato i neetično ponašanje koje bi štetilo zajednici, njenim ljudima, životnoj sredini i slično. Istovremeno, ova odgovornost može značiti i proaktivno delovanje u smislu pozitivnog doprinosa zajednici kroz različite društvene aktivnosti. Inicijativa za ovu vrstu društvenog angažovanja može doći iz spoljnog okruženja, s obzirom na sve prisutnije apele različitih zainteresovanih grupa i pojedinaca da preduzeća pomognu određene događaje i akcije, doprinoseći time ostvarivanju humanih i plemenitih ciljeva. Sa druge strane, preduzeće može i samo aktivno tragati za onim idejama čiju će realizaciju na odgovarajući način podržati a u koje veruje ili ih visoko vrednuje veliki broj ljudi. Na taj način preduzeće lakše može pridobiti njihovu pažnju koju bi moglo da pretvori u naklonost za sebe i svoje proizvode, a zatim u jačanje svog ugleda i u povećanje svoje prodaje.

Društveno odgovorno ponašanje (DOP) je poželjna dugoročna marketinška i poslovna orijentacija preduzeća. Njena suština je u delovanju koje je mnogo više od onoga što propisuje zakon, i uključuje ideju da je reaktivan stav prema društvenim problemima bolje zameniti proaktivnim, dobrovoljnim i preventivnim aktivnostima, kako se ograničeni resursi ne bi trošili na uklanjanje posledica nezakonitog i neetičkog ponašanja.

Prihvatanjem koncepta društveno odgovornog poslovanja i informisanjem okruženja o tome, kroz različite vidove komunikacije, preduzeće počinje da se razlikuje od konkurenata, što može omogućiti bolje pozicioniranje na tržištu, veću lojalnost kupaca usled njihove pozitivne predstave koju stiču o preduzeću, a posledično i veću prodaju njenih proizvoda i usluga. Osim toga primena koncepta društveno odgovornog poslovanja ima i sledeće prednosti:

- povećanje ugleda kod finansijskih institucija te lakše kreditiranje,
- povećanje cijena akcija na berzi,
- privlačenje i zadržavanje visokokvalitetnih kadrova,
- smanjenje operativnih troškova poslovanja i
- dugoročno gledano, povećanje profita.

U nastojanju da poboljša neki aspekt životne zajednice u kojoj posluje, kompanija se može povezivati i sa drugim društvenim akterima u zajednici (kao npr organizacijama civilnog društva, vladinim i nevladinim organizacijama, profesionalnim udruženjima, akademskim institucijama i sl). Način na koji će kompanija komunicirati svoje društveno korisno angažovanje postaje presudan i od njega zavisi percepcija koju će stejkholderi i šira javnost steći o njoj. Grupa stejkholdera koju je veoma važno informisati o aktivnostima kompanije na polju korporativne društvene odgovornosti su kupci.

Dobra politika društveno odgovornog poslovanja bazirana na kooperaciji kompanije sa državom i zajednicom, u koju investira, te implementacija principa održivog razvoja

demonstrira lokalnu posvećenost globalne kompanije. Ključna područja na koja društveno svesno i odgovorno preduzeće može uticati su:

- ljudska prava,
- prava radnika,
- zdravlje,
- kultura,
- sport,
- zaštita životne sredine,
- partnerstvo sa lokalnom zajednicom,
- odnosi sa posrednicima i dobavljačima.

Imajući sve ovo u vidu ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac se kao društveno odgovorna kompanija obavezala da snosi odgovornost za društvene i ekološke posledice svojih aktivnosti.

ALFA TECHNICS D.O.O Svilajnac je ustanovila ovu Izjavu o društvenoj odgovornosti, zasnovanu na odgovarajućim deklaracijama i konvencijama Ujedinjenih nacija poput Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (Universal Declaration of Human Rights), Vodećih Principa poslovanja i Ljudskih prava UN-a (UN Guiding Principles on Business and Human rights), Globalnog dogovora UN-a (UN Global Compact), smernica o Pravima deteta i Principima poslovanja (Children's Rights and Business Principles), konvencija i preporuka Međunarodne organizacije rada (International Labour Organization -ILO), kao i zahteva standarda SA 8000:2014 koji su od suštinskog značaja za poboljšanje radnih uslova, poštovanja ljudskih prava i etičkih principa u poslovanju.

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac na ovaj način ističe odgovornost za svoje transparentno i etičko delovanje. Kontinualnom posvećenošću poboljšanju društveno odgovornih performansi nastojimo da poboljšamo konkurentsku poziciju na tržištu, ugled, sposobnost da zainteresujemo i zadržimo korisnike i zaposlene, održimo moral i lojalnost zaposlenih, produktivnost i partnerske odnose sa drugim kompanijama, dobavljačima, društvenom zajednicom, medijima i drugim zainteresovanim stranama.

Ova izjava ima za cilj da objasni načela i principe vezane za društveno odgovorno poslovanje našim zaposlenima, poslovnim partnerima i drugim zainteresovanim stranama. Ukoliko neka od naših načela ne ispunjavaju zahteve nacionalnog zakonodavstva, važiće nacionalni zakoni, a time i viši standard. Sve odredbe i propisi van zakonskog okvira, koji, kao takvi, omogućavaju više standarde, ne smatraju se nevažećim, već se mora postupati u skladu sa njima. ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac posebnu pažnju posvećuje sledećim principima društveno odgovornog poslovanja:

RAD DECE

Naša je politika da ne zapošljavamo lica mlađa od minimalne zakonom propisane starosti za zapošljavanje. Izuzetak čine, za sada, učenici, a verujemo ubrzo i studenti na praksi, ali se oni ne uključuju u obavljanje specifičnih radnih aktivnosti. Pri realizaciji poslovnih aktivnosti zabranjen je dečiji rad, kao što je definisano konvencijama Međunarodne organizacije rada(ILO) i Ujedinjenih Nacija(UN), međunarodnim standardima SA8000 ili nacionalnim propisima. U slučaju angažovanja učenika na praksi deca, koja u skladu sa definicijom međunarodnih standarda SA8000 imaju najmanje 15 godina i još uvek nisu napunili 18 godina, mogu radno da se angažuju samo izvan vremena za školovanje. Ni pod kojim okolnostima dnevno radno vreme ne sme da prelazi 8 sati, a nedeljno 35 sati, a ukupno vreme provedeno u školi, na radu i u prevozu 10 sati. Deca ne smeju da rade u noćnoj smeni, kao ni u situacijama, unutar ili izvan njihovog radnog mesta, koja su opasna ili nebezbedna za njihovo mentalno zdravlje i razvoj.

ZABRANA PRINUDNOG RADA

Zabranjeni su svi vidovi prinudnog rada, u skladu sa standardima Međunarodne organizacije rada(ILO). Fizičko zlostavljanje i disciplinovanje, pretnja fizičkim zlostavljanjem, seksualno i drugo uznemiravanje kao i verbalno zlostavljanje i bilo koji drugi oblik zastrašivanja je strogo zabranjen. Zaposleni ne smeju biti prisiljeni da ostavljaju depozite ili sopstvene identifikacione dokumente kod poslodavca i slobodni su da napuste poslodavca nakon razumnog trajanja otkaznog roka. ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac neće prisiljavati svoje zaposlene i radnike na prisilni rad. Svi zaposleni i radnici nakon svog ugovornog radnog vremena imaju pravo na zasluženi odmor i ne smeju se zadržavati niti ni na koji način ucenjivati da moraju da ostanu duže na poslu.

BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac će tokom realizacije poslovnih aktivnosti obezbediti bezbedno i zdravo okruženje, u skladu sa aktivnostima u poslovnim procesima i svim specifičnim rizicima. Primereni koraci će biti preduzeti da se spreče nezgode i ugrožavanje zdravlja koje mogu proisteći tokom obavljanja svih aktivnosti u radnom okruženju. Primenom i preispitivanjem procene rizika na radnom mestu, na osnovu informacija i znanja u tom sektoru industrije, osigurava se eliminacija uzroka opasnosti i smanjenje rizika na prihvatljiv nivo. ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac je odredila predstavnika menadžmenta za zdravlje i bezbednost na radu, koji je odgovoran za uvođenje i poštovanje zdravstvenih i bezbednosnih standarda na radnom mestu. Formiran je Tim za bezbednost koji se sastoji od multidisciplinarnih funkcija u preduzeću, koji ima zadatak da vrši periodične provere i procene rizika po bezbednost i zdravlje zaposlenih. Zaposleni se redovno obučavaju o primeni mera prevencije bezbednosti i zdravlja na radu tokom realizacije poslovnih aktivnosti. U objektima je obezbeđena radna sredina u skladu sa higijenskim standardima u svim prostorijama potrebnim za odmor, ishranu i lične potrebe radnika. U slučaju pojave ozbiljnih opasnosti po bezbednost, zaposleni mogu napustiti prostorije bez traženja posebne dozvole.

POŠTOVANJE PRAVA UDRUŽIVANJA I PRAVA KOLEKTIVNOG PREGOVARANJA

Ne mogu se ograničavati prava zaposlenih na osnivanje radnih (sindikalnih) organizacija i pristupanje ovim organizacijama kao i prava za vođenje kolektivnih pregovora u skladu sa nacionalnim zakonom i propisima, kao i Konvencijama Međunarodne organizacije rada. Zaposleni, bez izuzetka, imaju pravo da se pridružuju ili osnivaju sindikate, ili bilo koje druge zakonske oblike udruženja, po svom izboru i da kolektivno pregovaraju. Zabranjena je diskriminacija zaposlenih zbog upražnjavanja ovih prava. Predstavnici radnika neće biti diskriminirani i uznemiravani i imaju mogućnost da obavljaju svoje funkcije kao predstavnici na svojim radnim mestima.

DISKRIMINACIJA

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac je potpuno posvećena zabrani diskriminacije zaposlenih po bilo kojoj osnovi. Naša je obaveza da ponudimo jednake mogućnosti i ne dozvolimo nijedan oblik diskriminacije (polne, etničke, rasne, religijske i sl.), promovirajući otvorenost i transparentnost u svim našim politikama i praksama zapošljavanja i rada. Strogo je zabranjen bilo koji vid diskriminacije pri zapošljavanju, plaćanju, pristupu obuci, napredovanju, prekidanju radnog odnosa ili penzionisanju zasnovanoj na rasi, nacionalnom poreklu, religiji, starosti, invaliditetu, polu, bračnom statusu, seksualnoj orijentaciji, članstvu u sindikatu, političkom opredeljenju ili socijalnom statusu. ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac iznad svega poštuje dostojanstvo ljudi. Zbog toga svi imamo odgovornost da obezbedimo radno okruženje u kome se ne dozvoljava uznemiravanje, zastrašivanje ili nasilno ponašanje bilo koje vrste. Zabranjen je i svaki oblik fizičkog, psihološkog, verbalnog, seksualnog ili bilo kakvog drugog uznemiravanja.

DISCIPLINSKE MERE

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac je posvećena kontinualnom obezbeđenju i poboljšavanju radnih uslova u kojima zaposleni nisu izloženi neljudskom postupanju, psihičkom ili fizičkom zlostavljanju i/ili verbalnim uvredama.

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac neće sprovesti disciplinske mere u svrhu kažnjavanja svojih zaposlenih.

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac će poštovati svoje radnike i u svakoj prilici, prema svima se odnositi na način da ne ugrožava dostojanstvo radnika; Neophodne disciplinske mere uvek će biti pismeno donošene i usmeno saopštene radnicima na jasan i razumljiv način, u skladu sa primenjivom zakonskom regulativom na način koji ne ugrožava radna i ljudska prava.

RADNI SATI

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac određuje radno vreme u skladu sa kriterijumima koji su u saglasnosti sa nacionalnim zakonodavstvom i standardima industrijske grane, koji god nude

veću zaštitu. U svakom slučaju od radnika se neće zahtevati da na redovnoj bazi rade duže od 40 radnih sati nedeljno i biće im omogućen barem jedan slobodan dan u sedmici. Prekovremeni rad će biti dobrovoljan i neće premašivati 12 radnih sati nedeljno, neće biti zahtevan na redovnoj osnovi i uvek će biti plaćen. U slučaju da je prekovremeni rad neophodan da se ispune kratki rokovi isporuke kupcima, ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac može definisati kolektivne ugovore, ako je to regulisano nacionalnim pravom i pravnim aktom iz domena kolektivnog pregovaranja.

NAKNADE ZA RAD

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac će omogućiti da plate i zarade koje se isplaćuju za standardnu radnu nedelju, minimalno zadovoljavaju zakonske propise, ili, ukoliko su veće, da budu u skladu sa poslovnim standardima koji su određeni kolektivnim ugovorima, kao i da se poštuju zakonom određena socijalna davanja. Visina naknade za rad treba da odgovara kvalifikacijama i nivou obrazovanja zaposlenih i da se odnosi na redovno radno vreme. Isplaćene plate i zarade moraju, u svakom slučaju, da budu dovoljne da pokriju osnovne potrebe ljudi, da omoguće zaposlenima i njihovim porodicama pristojan život, kao i da obezbede određeni prihod kojim mogu slobodno da raspolažu. Umanjenja na osnovu disciplinskih mera nisu dozvoljena, osim pod uslovima koji su određeni zakonom ili kolektivnim ugovorima. Zaposlenima je omogućen detaljan uvid i objašnjena strukture plate, zarade i dodatnih davanja. Sav prekovremeni rad mora se isplatiti u skladu sa zakonskim zahtevima i mora biti jasno izdvojen u strukturi plate. ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac osigurava da se plate i dodatna davanja isplaćuju blagovremeno, redovno i uz puno poštovanje svih relevantnih zakona, kao i da se zarada isplaćuje u zakonskom sredstvu plaćanja na način koji je pogodan za zaposlene. Primenom normativnih akata definisani su postupci za sprečavanje ustupanja radne snage i fiktivnog pripravnčkog rada koji za cilj imaju izigravanje obaveza prema zaposlenima u skladu sa relevantnim zakonima o radu, socijalnom osiguranju i odgovarajućim propisima.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac je posvećen timskom radu i saradnji sa zaposlenima, poslovnim partnerima i zakonskim organizacijama u cilju procene ekološkog uticaja naših aktivnosti na životnu sredinu i definisanje planova za prevenciju zagađenja. Očekujemo od naših zaposlenih da kroz primenu definisanih planova i procedura i realizaciju odgovarajućih mera obezbede smanjenje štetnih posledica po društvo, prirodne resurse i životnu sredinu kroz odgovarajuća organizaciona poboljšanja i primenu novih tehnologija. Očekujemo da naši poslovni partneri integrišu razmatranja o životnoj sredinu u svoju praksu rada, da su usaglašeni sa zakonskim zahtevima i regulativom i da su usmereni na stalna poboljšavanja. Edukacije i treninzi kojima se podiže ekološka svest i osposobljenost zaposlenih da deluju u skladu sa opredeljenjem kompanije, definisanim procedurama i merama za unapređenje svih aspekata zaštite životne sredine su obavezna praksa u ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac

POSLOVNA ETIKA I PONAŠANJE

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac u svom poslovanju primenjuje principe dobre poslovne etike i ponašanja. Strogo je zabranjeno zaposlenima, poslovnim partnerima i drugim zainteresovanim stranama uzimanje bilo kakvog učešća u korupciji, ucenama ili malverzacijama bilo koje vrste kao i davanju mita, uključujući (ne ograničavajući se samo na) obećavanje, nuđenje ili obezbeđivanje nedopuštenih finansijskih ili drugih koristi.

ODGOVORNO PONAŠANJE PREMA DRUŠTVENOJ ZAJEDNICI

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac je posvećena odgovornom ponašanju prema jedinici lokalne samouprave i društvu u celini, kroz:

- poštovanje inicijativa na lokalnom nivou (zdravlje, pomoć socijalno ugroženim grupama, razvoj infrastrukture itd.)
- razvijanje međusektorskih partnerstava u cilju unapređenja društvenog razvoja
- podržavanje kulturnog razvoja lokalne zajednice
- podržavanje daljeg obrazovanja mladih talenata iz lokalne zajednice

Zaposleni, poslovni partneri i druge zainteresovane strane ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac imaju odgovornost za preuzimanje odgovarajućih mere za implementiranje načela i principa iskazanih u ovoj Izjavi u sve radne procese, kao delom svoje poslovne filozofije i politike.

U cilju primene osnovnih načela društvene odgovornosti ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac je definisao sledeće dokumente:

- Politiku integrisanog menadžment sistema(IMS), u kojoj su definisana opšta opredeljenja i principi u pogledu društveno odgovornog poslovanja.
- Kodeks ponašanja zaposlenih, u kome su definisani načela i pravila preduzeća vezana za upravljanje društvenom odgovornošću prema zaposlenima i društvenoj zajednici i poslovnom etikom i ponašanjem zaposlenih.
- Kodeks ponašanja dobavljača u kome su definisani načela i pravila preduzeća vezana za upravljanje društvenom odgovornošću, poslovnom etikom i saradnjom sa eksternim isporučiocima.

➤ Interne normativne akte kao što su:

Pravilnik o radu, Pravilnik o disciplini i ponašanju zaposlenih, Pravilnik o zaštiti od zlostavljanja i zabrani diskriminacije, Pravilnik o računovodstvu..., kao i dokumentovane informacije IMS (Poslovnik, Procedure, Uputstva), koji je usklađen sa međunarodnim standardima ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001.

Poslovni partneri, zaposleni i druge zainteresovane strane koji veruju da je došlo do povrede odredbi ove Izjave treba da da potraže savet od svog pretpostavljenog, rukovodioca ili pravne službe. Takođe, može se izvršiti anonimno prijavljivanje povrede ove Izjave. Nakon toga temeljno će se istražiti i njegovom rešavanju će se pristupiti u skladu sa procedurama, koje garantuju poverljivost u vezi sa identitetom osobe koja je to pitanje pokrenula, osim ako zakon ne nalaže drugačije.

ALFA TECHNICS D.O.O. Svilajnac neće tolerisati bilo kakvu odmazdu ili aktivnosti usmerene protiv osobe koja je pokrenula ovakva pitanja.

ŠTA SMO ZAKLJUČILI

preduzeće treba da preuzme odgovornost za uticaj svojih poslovnih aktivnosti na stejkholdere, društvenu zajednicu i životnu sredinu, te da svojim poslovanjem dobrovoljno doprinese dobrobiti društva, što čini korak više od onoga što nalaže zakonska regulativa. Korporativne društvene inicijative su zapravo sve aktivnosti koje kompanija preduzima kako bi podržala društvene ciljeve i praktično realizovala svoje opredjeljenje za koncept društveno odgovornog poslovanja.

Možemo reći da kompanija jedinstvenim odabirom korporativnih društvenih inicijativa konkretizuje svoju poslovnu odluku da bude aktivni deo zajednice u kojoj posluje.

Koncept društveno odgovornog poslovanja donosi korist kako preduzećima, tako i lokalnoj zajednici državi u celini.

Koncept društveno odgovornog poslovanja nije samo prolazni hir, već imperativ u poslovnom svetu koje će sve kompanije, prije ili kasnije, morati prihvatiti ukoliko žele zadržati svoje mesto na poslovnoj sceni.

Ohrabruje činjenica da je sve veći broj snažnih i uspešnih kompanija, u koje želimo da spadamo I MI, koje pokušavaju da u potpunosti shvate kompleksne odnose između poslovnog sveta i društva i da pri donošenju svojih odluka razmišljaju o dobrobiti za sve. Ovakav pristup uvažava potrebu rekonstruisanja uloge i zadataka biznisa i stavljanje odgovornog društvenog ponašanja pri vrhu korporacijske hijerarhijske lestvice prioriteta.

U SAD je dugo vladalo korporacijsko mišljenje "ako je dobro Dženeral motorsu, dobro je I Americi". Sada je obrnuto "ako je dobro Americi, dobro je G.M."

Svilajnac, 19.02.2021.g

Direktor, Ivan Živković

